

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Månbeurer 82 14

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 35.		Stockholm 10 September 1908		1:a årg.		
Prenumerationspris: 1/4 år... kr. 4: 50 1/2 år... kr. 2: 50 3/4 »... » 3: 50 1/4 »... » 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 6353. Riks- 12285. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 1-2. Stockholm 1908, Aftonbladets tryckeri.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegramadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10:—. Rabatt: 5 ggr 5 1/2%, 10 ggr 10 1/2%, 20 ggr 20 1/2%, 50 ggr 25 1/2%. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.		

Mrs Catherine Waugh Mc Culloch.

Amerikas första kvinnliga Justice of the Peace.

Den i alla kulturländer pågående kvinnorörelsen har ju öfverallt likartade orsaker och syftar till samma mål. Men de former under hvilka den framträder, de kvinnotyper den skapar präglas gifvetvis af rasens och den nationella kulturens särmärke. I Frankrike spelar ju »la femme» en roll som väl ingenstädes annars — man må för öfrigt tänka huru som helst om de typiska formerna för hennes maktutöfning — men språket har icke något annat ord för begreppet människa än »l'homme», som också betyder man. Huru naturligt är det icke att i detta land kvinnosakskvinnan såsom exempelvis den kvinnliga advokaten Mille Madeleine Pelletier uppträder i en hardt när manlig dräkt och i väsen och åsikter decideradt vänder ryggen åt ett ideal, enligt hvilket kvinnan alltjämt är kvinna! Öfverdrifven dyrkan af könet i kvinnan måste framkalla motsatta öfverdrifter under den öfvergångstid, hvari vi nu lefva. Och Marcel Prevost's *Vierges fortes*, dessa mycket ideella, men så bedröfligt onaturliga kvinnovarelser, som författaren gjort sig ett sådant besvär med att framställa som sympatiska representanter för kvinno-

rörelsen, skulle aldrig kunnat skapas i ett annat land än Frankrike.

Vill man emellertid betrakta det behagliga skådespelet af en kvinnorörelse, som är en naturlig utveckling af förhållandena, icke en reaktion mot missförhållanden, kan man icke göra bättre än vända sina blickar mot Amerika. Som fullödiga representanter för den nya tiden och de nya tankarne framstå dessa amerikanska kvinnor, hvilkas väsende bär en sådan starkt individuell och tillika fullt harmonisk prägel. Säkert är det blott i frihetens luft, som denna lyckliga utveckling kan nås — kvinnan, som kämpar mot orättvisor och fördomar kan kanske nå målet af sin personliga utveckling, men knappast harmoni.

Den af Amerikas döttrar som vi i dag presentera för Dagnys läsekrets, är Mrs Catherine Waugh Mc Culloch. Hon är den stora republikens första kvinnliga »Justice of the Peace», som sådan en mycket uppmärksammad banbrytare. En juridisk befattning af samma art som en amerikansk fredsdomares (Justice of the Peace) finnes icke hos oss, och det är svårt att utan känne-

dom om det amerikanska rättsväsendet gifva en tillfyllestgörande beskrifning af Mrs Mc Cullochs verksamhet. Men som titeln angifver, utöfvar hon i sin stad, Evanstone, Illinois, dömande myndighet. De mål, som komma under hennes domvärjo, kunna emellertid icke medföra ådömande af högre bötesbelopp än 200 dollars (720 kr.). Att förrätta vigsel hör äfvenledes till Mrs Mc Cullochs funktioner. I staten Illionis användes dock oftast kyrklig vigsel, men under sin ämbets-tid har hon vid fem olika tillfällen tjänstgjort som vigselförrättare. Föröfrigt samarbetar hon med sin man, som också är jurist.

Måhända uppställes den frågan: kostar det icke äfven i Amerika strid, då en kvinna för första gången eröfrar åt sig en sådan post, som den Mrs Mc Culloch bekläder? Mycket möjligt, och den amerikanska röst-rättsrörelsen visar, att stundom måste kvinnorna kämpa länge, innan de nå sitt mål. Men de strider, de amerikanska kvinnorna föra, hafva ett annat skap-lynnne än deras europeiska medsysstrars. I Amerika, där männens aktning för kvinnan är utomordentligt hög, utkämpas blott intressestrider, i Europa köns-strider.
A. K.

Proportionella val.

För Dagny af D:r Gulli Petrini, f. Rossander.

(Forts. fr. föreg. n:r).

Emellertid stämma icke förutsättningarna härför riktigt bra för oss. Vi ha dess bättre icke de förnämsta orsakerna till en riktigt ilsken partibildning: olikhet i språk, ras och religion. Det sista kan ju tyckas vara ett egendomligt påstående, ty inte är enigheten i religion så synnerligen stor. Vi ha nog både högkyrkliga, frikyrkliga och dem som inte äro kyrkliga alls, men vi ha i alla fall icke två stora kyrkor som täfva om makten, och vi ha framför allt intet klerikalt presterskap, som tar order från Rom. Också ha vi aldrig i vår riksdag haft partibildning på religiös grund, hvilket så ofta är fallet i andra länder; jag behöfver ju endast påminna om det katolska partiet »centern», som är tyska riksdagens största parti. Just därför, att partibildningen icke går så djupt hos oss, ligger det icke riktigt bra för vår röst att bestämma, att en person, hur aktad han än gjort sig i politiken, icke får höra landet till i sin helhet utan blott ett parti, och ännu mindre att förbjuda den enskilde valmannen att rösta på personer, tillhörande olika partier. Proportionalistkommittén hade också behjärtat det sista och förordade visserligen officiell kandidatur, med förbud för en kandidat att tillhöra två partier, men tilllät å andra sidan valmännen att rösta på personer tillhörande olika partier. Redan detta afsteg från den rena proportionalismen invecklade emellertid metoden något. De på denna kommittés betänkande grundade regeringsförslagen om proportionellt valsätt till andra kammaren till 1904 och 1905 års riksdag afslogos dock som bekant, och så kom valsommaren 1905, då saken vändes och diskuterades bland valmännen.

Väl fördes denna strid hufvudsakligen efter linjen: proportionella val eller majoritetsval?, men det framgick dock, att det var åtskilligt i det föreslagna systemet, som alldeles särskildt bar svenska folket emot, och till detta tog man sedan hänsyn, när man gick att framställa nya förslag, som skulle bli lättare att

få igenom. Som redan påpekats var det den stränga partibildningen som ej gillades, vidare var man tydligen generad af den officiella kandidaturen, och slutligen tyckte man ej om de stora valkretsarne; dessa hade i de föregående förslagen i allmänhet sammanfallit med länen. Hvad den officiella kandidaturen beträffar, så borde den väl ej ha varit så farlig, men det anses nu en gång höra till god ton i Sverige, att riksdagsmannaskapet icke bör eftersträfvast; det skall vara ett förtroendeuppdrag, som ges en person, trots att han förklarar, »att han inte är angelägen alls, men att om valmännen nödvändigt önska det, så...», och det var väl denna blygsamhetskänsla som på något sätt blef sårad af den officiella kandidaturen.

Att åter i ett glest befolkadt land de stora valkretsarne kunna erbjuda svårigheter, kan ej förnekas. Särskildt landtmännen hälsade dem ej med glädje. Våra bönder vilja till riksdagen helst skicka en man af sin egen krets, den de personligen känna till. De hafva alltid varit vänner af bostadsbandet, och att välja ihop med hela länet var därför föga lockande för dem.

I det nu antagna förslaget har man tydligen med hänsyn härtill indelat landet i 56 valkretsar i och för val till Andra kammaren. Hur många riksdagsmän hvar och en af dem skall välja beror af folkmängden och fastställes efter gifna grunder före hvar val af konungen. Enligt en uppgift, som förekommer i en broschyr »Rösträttsfrågan», utgifven af Allmänna valmansförbundet, skulle med den närvarande folkmängden tre valkretsar välja 7 representanter, tre välja 6, tolf välja 5, sjuutton välja 4 och tjuguen endast 3. Det är sålunda tydligt att valkretsarne gjorts alldeles för små för att man skall kunna ha någon utsikt att proportionell rättvisa skall kunna göra sig gällande (jfr kommitténs åsikt anförd här ofvan). Har man blott 3 platser att sätta till och kanske också tre partier, som kämpa om makten, få de t. ex. en repre-

sentant hvar, äfven om det största partiet är nära dubbelt så stort som det minsta, hvilket blir ett otillbörligt gynnande af minoriteten på majoritetens bekostnad. Å andra sidan kan det inträffa, att en ganska aktningvärd minoritet blir alldeles utesluten, t. ex. en som uppgår till nära en tredjedel af helarösttalet. Naturligtvis kan det hända, att dessa orättvisor jämma ut sig i de olika valkretsarne — alldeles som fallet kan vara vid majoritetsval — men säkert är det icke mer här än där, och man kan verkligen tycka, att skall man nu ha hela trasset med det proportionella valsättet, så bör man också finna sig i de stora valkretsarne och ej införa en valkretsindelning, som från början tar bort t. o. m. illusionen om rättvisa. Finland är minst lika glest befolkadt som vårt land, och där har man dock ej ryggat tillbaka för denna de proportionella valens första grund. Då dessutom den hos oss antagna metoden icke fordrar af partiet en absolut sammanhållning om samma personer, så minskas härigenom — såsom jag sedan skall påpeka — svårigheterna med de stora valkretsarne, hvarför det är så mycket besynnerligare, att man kunnat föreslå en dylik indelning. Det ser onekligen ut som om man á tout prix ville få igenom de proportionella valen, eftersom det var Första kammarens mest älskade »garanti» mot den allmänna rösträtten, och att man, när allt kom omkring, inte var så noga med »rättvisan» bara man fick garantin.

Slutligen har man sökt taga hänsyn till motviljan mot den strama partindelningen och få fram en friare metod. Första försöket i den vägen var det s. k. »Påbodaförslaget», som hvilade på en variation af den d'Hondtska regeln kallad »den Thieleska metoden». Som denna äfven går igen i det hvilande förslaget, skall jag redogöra för den och tar äfven här ett exempel. Här behöfs ingen officiell kandidatur och intet förbud mot gemensamma kandidater: man får rösta hur som helst. Naturligtvis kan man dock anta att valmännen dela upp sig i partier, som förena sig om vissa listor, och valförrättaren har då att lägga de lika listorna tillsammans. Antag att vi skola sätta till fyra platser och att vi ha fyra olika listor, som vi kunna beteckna med K, L, M och N. Kandidaterna äro A, B, C, D, E, F och G. I första kolumnen af tabell II upptagas listorna med respektive kandidater och röstetal. Man summerar först kandidaternas röstetal från olika listor (se undre afdelningen af kolumn I). Här har D högsta röstetalet 358 och får därför första platsen. Sedan resonnerar man som vid d'Hondts regel. Den listas rösttal, hvilken fått in en kandidat, skall halfveras. De tre sista listornas rösttal halfveras därför, under det att den första är oförändrad, och man får då talen i kolumn II. Nu företas ny summering af kandidaterna (undre afdeln. af kolumn II), hvarvid A får högsta rösttalet 225,5 och således andra platsen. Listan L har nu fått in två kandidater. Dess ursprungliga röstetal divideras med 3. Samtliga de öfriga ha fått in en kandidat och skall således ha halfva röst-

talet till jämförelsetal (kolumn III). Adderingen ger nu E det högsta rösttalet 116,5 och tredje platsen, hvarefter reduceringen af rösttalen fortsättes efter samma metod som vid d'Hondts regel (kolumn IV). Af adderingen framgår att C nu får högsta rösttalet, 89 och fjärde platsen.

Tabell II. Thieles metod.

I	II	III	IV
K: A, B, C 122	A, B, C 122	B, C 61	B, C 61
L: A, D, E, F 207	A, E, F 103,5	E, F 69	F 51,75
M: D, C, F 56	C, F 28	C, F 28	C, F 28
N: D, E, G 95	E, G 47,5	E, G 47,5	G 31,67
A 329	A ²) 225,5	—	—
B 122	B 122	B 61	B 61
C 178	C 150	C 89	C ⁴) 89
D ¹) 358	—	—	—
E 302	E 151	E ³) 116,5	—
F 263	F 131,5	F 97	F 79,75
G 95	G 47,5	G 47,5	G 31,67

Tyvär är emellertid denna metod icke lika riktig, som den är enkel. I proportionalistkommitténs nyssnämnda bilaga (sid 53) förklaras det t. o. m. kategoriskt: »I själfva verket måste Thieles regel utdömmas som en falsk generalisering af den d'Hondtska regeln». Detta beror därpå, att regeln icke tar ringaste hänsyn till att ett parti, som får igenom en kandidat tillsammans med ett annat parti, icke bör lida en lika stor reducering i sitt rösttal, som ett parti hvilket får igenom en egen representant. Det uppvisas också med exempel, att regeln kan leda till definitivt oriktigt resultat. Vidare lämnar Thieles metod, om den ej förses med extra bestämmelser, tillfälle till en parti-manöver, som man öfver hufvud taget har litet svårt att undvika vid proportionella val och som ofta återkommer vid diskussionen om dem, nämligen den s. k. *dekapiteringen*. Denna består däruti, att en liten grupp valmän använder sina röster — inte för att lojalt och beskedligt rösta på dem de verkligen vilja ha utan för att störta motståndarnas främste män. Det tillgår så, att de rösta på motståndarnes lista men utesluta de främsta namnen och ta med blott de svagare. Är nu sammanhållningen inom partiet för öfrigt god, så att dess flesta medlemmar ta partiets tryckta lista med alla dess kandidater, så få alla dessa i det närmaste lika många röster, och då kan denna lilla grupp åstadkomma, att de svagare namnen få flera röster än de, som partiet helst ville ha, och således gå in i deras ställe. Erfarenheten visar också, att när partilidelserna komma i svallning försmås icke dylika manövrar, hvarför det är säkrast att söka förebygga dem. Påbodaförslaget 1906 stödde sig emellertid på Thieles metod men försökte hindra dekapiteringen genom att tillåta valmannen att understryka ett eller flera namn å valsedeln, hvilket innebar, att dennas röstkraft icke skulle få användas för de andra namnen därå, förrän de

understrukna gått in. Detta ledde åter till nya olägenheter, och hela förslaget var nog icke vidare lyckadt utan föll som bekant.

Därefter bildades den nya regeringen, som hade till uppgift att söka få fram en bättre proportionell metod, och så kom det kungl. förslaget till 1907 års riksdag. Jag har redan talat om dess valkretsindelning. Det nya i det kungl. förslaget var först och främst införandet af *partibeteckning*. Ingen officiell kandidatur förekommer, ej håller förbud mot gemensamma kandidater, men valmannen har rätt att öfver sin lista skriva ett partinamn. Alla listor, som ha samma partibeteckning, sammanräknas, och deras antal utgör partiets rösttal, hvarmed det skall konkurrera med andra partier efter d'Hondts regel. Emellertid behöfva icke de med samma partibeteckning försedda listorna upptaga samma personer, utan man har rätt att under partibeteckningen sätta de namn man själf vill. Detta gör att olika skiftningar inom partiet kunna göra sig gällande. Likaså kunna lokala intressen komma fram. Om t. ex. landtmannapartiet inom norra delen af en valkrets vill ha sina kandidater och samma parti i den södra ha andra, kan hvar och en rösta på sina, blott man kommer öfverens om partibeteckningen. Då det är efter denna listorna fördelas och partiets rösttal beräknas, minskas icke partiets utsikter gent emot andra partier genom denna splittring. För att fördela platserna mellan grupperna *inom ett parti* använder det kungl. förslaget den Thieleska metoden, hvarigenom man vinner att platserna äfven inom partiet bli proportionellt fördelade mellan partiets olika grupper, så pass det nu blir med denna metod.

Om en valman ej vill tillhöra något parti, har han rätt att lämna en sedel utan partibeteckning. Samtliga dessa senare sedlar sammanföras i en grupp, »den

fria gruppen», men de sammanräknas icke. Den fria gruppen har ej något gemensamt rösttal. Däremot uppföras de inom denna grupp förekommande namnen i den ordning de få med användande af den Thieleska metoden, hvar och ett försedt med det rösttal, som härvid tilldelats detsamma. Slutligen sker sammanräkningen mellan partierna efter d'Hondts regel, hvarvid fria gruppen konkurrerar med sina kandidaters speciella rösttal. Detta om ringa gemensamma kandidater för de olika partierna förekomma. Men det var denna punkt, som var den kinkiga i det kungl. förslaget. Det tillät nämligen, att en person stod såväl på det ena som det andra partiets lista, — härutinnan medgafs valmännen full frihet — men man sammanräknade icke rösterna från de olika partierna. En person, som stod på två partiers listor, hade därför icke större utsikt att gå in för det, annat än förstås att han hade två chancer. Men gick han in först på den ena och sen på den andra, så hade man däremot så tillvida tagit hänsyn härtill, att man föreskref, att han då icke borde belasta partierna lika mycket, som om hvardera partiet fått in en egen kandidat, utan han räknades då att ha endast en half plats på hvardera stället. Jämförelsetalet skall ju för hvar gång beräknas så, att gruppens rösttal delas med det tal, som motsvarar antalet af de gruppen tilldelade platser, ökad med 1. Om nu ett parti fått in en half skall man således dividera med $1\frac{1}{2}$ o. s. v. Skulle en person gå in från tre olika partier, räknas han för $\frac{1}{3}$ på hvar etc. Denna beräkning är måhända rättvisare än den Thieleska, men den är dock äfven den en generalisering af d'Hondts regel, som ej är matematiskt fullt riktig, och den kan därför ibland leda till något egendomliga resultat.

(Forts. i nästa n.r.)

Svenska Hem.

Kvinnornas andelsförening Svenska Hem i Stockholm är säkerligen icke obekant för någon af Dagnys läsarinor, dels emedan vi antaga att många af dem hafva ett ständigt mellanhafvande med denna sig hastigt utvecklande kooperativa affär, dels emedan vi i tidigare nummer af Dagny haft tillfälle att genom fröken Anna Brita Bergstrands artikelserie »Koooperationen. Ett socialt arbetsområde för kvinnan», lämna en utförlig redogörelse för Svenska Hems uppkomst och utveckling. Sedan den första försäljningslokalen öppnades den 8 november 1905 har det gått raskt framåt, redan samma år ordnades en filial i Vasastaden och nu i dagarna har ännu en filial öppnats, Schéelegatan 14. Vi meddela här nedan några siffror, hvilka bäst belysa affärens snabba tillväxt och fördelaktiga ställning.

Medlemsantalet, som den 30 juni 1907 var 967, hade den 30 juni följande år stigit till 1,194. Andels-

kapitalet har under samma tid vuxit från 32,229 kr. till 41,837 kr. och 28 öre. Försäljningssumman uppgick under tiden mellan 1 januari och 30 juni 1907 till 103,438 kr. 99 öre, under samma tid 1908 till 141,296 kr. 13 öre. Sista räkenskapsårets försäljningssumma uppgår till 254,276 kr. 22 öre, alltså till något öfver en kvarts million, visande en ökning af 38 proc. från motsvarande tid föregående år.

I medeltal per dag har sålts år 1906 för kr. 448: 74, år 1907 för kr. 604: 44 och år 1908 för kr. 833: 69. Bruttovinsten för halfåret 1 jan.—30 juni 1907 utgjordes af kr. 14,834: 60, för räkenskapsåret 1 juli 1907—30 juni 1908 cirka kr. 36,500. Nettovinsten efter afdrag af samtliga kostnader utgjorde för halfåret 1 jan.—30 juni 1907 kr. 3,349: 61, för det nu avslutade räkenskapsåret uppgår motsvarande summa till öfver 8,000 kr.

Hvita Bandet. Östermalmsföreningen.

Östermalmsföreningen i Stockholm, den största af Hvita Bandets 74 lokalföreningar, har, som af dess senaste årsberättelse synes, på ett ganska omfattande sätt sökt fylla sitt sociala program: att göra propaganda för nykterhetsidéen och att med denna som ledande princip fostra sina medlemmar till social verksamhet.

Sin propaganda har Östermalmsföreningen skött dels genom upplysningsverksamhet: föredrag, offentliga möten, utgifvandet af en egen tidning, »*Kvinnan och Samhället*», dels ock genom att i praktiska lifvet omsätta nykterhetsidéen genom upprättandet af restauranger utan rusdrycker. Den under året af Östermalmsföreningen bildade »*Hvita Bandets Restaurangförening*» har sålunda redan ett kafé vid Torsgatan 8, detta flyttar i höst till större lokal, Karlbergsvägen 36, samt en restaurang ute vid Värtan.

Med ett medlemsantal af 403 kvinnor ur skilda samhällsklasser har Östermalmsföreningen under ar-

betsåret haft 18 sammankomster, då dels enbart detta handhafvande af föreningens angelägenheter, dels föredrag i skilda ämnen och diskussioner varit medel i uppfostrans tjänst. Dessutom ha olika kommittéer arbetat inom skilda grenar af verksamheten, såsom Kommittéen för besök å krogar, Blomstermissionen, Flickklubben etc. Barnföreningen har räknat 82 medlemmar, som hvar måndag samlats till nykterhetslektion omväxlande med sång, lekar, och sömnad.

I okt. flyttar Östermalmsföreningen från sin gamla lokal, Kungsträdgårdsgatan 10, till en präktig, nyreparerad vid Majorsgatan 9 B.

Expeditionen för anmälningar och förfrågningar är öppen alla hvardagar 12—3 e. m.

Styrelsen utgöres af: fröken Emilie Rathou, ordf., fröken Hedvig Rinander, sekr., fru Arla Wallis, kassör, fruarna Tora Fries och Christina Nilsson samt fröknarna A. Symonds-Ohlin, Maria Sandström, Ida Olsson-Speed och Maria Andersson.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarataga allas intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinor i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Flickskolereformen i Tyskland.

Genom kungl. kabinetsorder af den 15 aug. har bestämts att högre flickskolor samt kvinnliga bildningsanstalter för vidare utbildning skola ställas under *provinsialkollegiernas kontroll* samt i rang *likställas med motsvarande högre gosskolor*.

Ur den numera fastställda omändringen framhålla vi i korthet följande punkter:

Framstegen i flickornas uppfostran skola utgå från åtskilliga ändringar i läroplanen. Vid sidan af utbildandet af känslan, fantasien och minnet skall läggas särskild vikt vid *förståndsodlingen* samt *uppfostran till själfständigt omdöme om verkligheten*. Hänsyn skall tagas härtill vid språkundervisningen liksom vid den utvidgade undervisningen i matematik och naturvetenskap. Dock skola religionen och tyska språket såsom hittills utgöra undervisningens medelpunkt.

Den 10-klassiga högre flickskolan är normalform. Elfva- till tolfåriga lärokurser äro att sträfvä efter. Med anpassning efter olika ortsförhållanden tillåtas

inrättandet af flickskolor med fåtaligare klasser såsom »högre flickskolor». I de högre flickskolornas lägre och mellersta klasser kunna undantagsvis gossar intagas.

Under 11:te till 12:te skolåret med en vetenskaplig utbildning till ändamål kan en friare läro- och undervisningsmetod äga rum. Det skall härvidlag äfven tagas hänsyn till den unga flickans undervisning i *plikterna* som *maka* och *moder*. För detta ändamål tänker man sig ett 1-årigt lyceum såsom fortsättning af den 10-klassiga flickskolan — förbundet med en Kindergarten. — Med lyceum och lärarinneseminarium skall äfven kunna förenas studieanstalter till förberedande för akademiska studier, *hvilka vid sjunde eller åttonde skolåret skilja sig från skolan*.

Bland de allmänna föreskrifterna intresserar oss följande sats: *Föreståndarinnorna erhålla titeln: Frau Direktorin*. De skola åtnjuta minst samma löneförmåner som öfverlärarinnorna vid statens skolor.

Tidsandan.

Icke få sociala väckelser ha utströmmat från friherrinnan Bitterfelts drawingroom meetings, och den ventilering af dagens frågor, som försiggår i hennes rymliga salong, bidrager i hittills opåaktad grad till det förfriskande korsdraget i samhällets diskussionstyngda atmosfär. Långsynt och vaken, eggad af en aldrig slappnande oro, följer hon utvecklingens hastiga lopp och för bok öfver olycksfall, vållade af vårdslös framfart. Bland ruinerna, som täcka det beståendes grund, står hon upprätt med ett manande pekfinger sträckt öfver förödelser. Och intagna af denna adligt stolta, patetiskt vördnadsbjudande gestalt flockas lyssnande skaror kring den tillbakaskådande profeten.

Hvarken hennes utbildning eller hennes känsla af kvinnans sanna värdighet tillstodder henne att ohöjld stiga fram i det offentliga, men af rik personlig erfarenhet kan hon bekräfta den af en fyndig festtalare framkastade teorin om de välsignelsesrika och öfver-skådliga verkningarna af kvinnans obemärkta arbete inom hemmets hägnande väggar. Den dyra Östermalmsväningen har aldrig synts friherrinnan Bitterfelt för trång, ty där rymmes godt den inskränkta och utvalda krets, genom hvilken hennes intentioner utstråla öfver allmänheten. Det tändande initiativet, som med ens sätter tusenden i brand, är ej hennes sak; hon griper med stadig hand de motståndskrafter, som af gammalt slumra i dvalbundna själar, och inblåser i dem protestens lefvande anda.

Den kvinnliga rösträttsrörelsen ägnar hon, naturligt nog, en passionerad uppmärksamhet, hvars intensitet icke får mätas efter de försynta yttringar den hittills tagit sig — det var från henne professor Sam Clason söndagen den 3 sistlidne maj erhöi den lilla anonyma eklöfskransen med påskrift »Åt den manlige medborgaren». Men först från och med i fredags kan hon sägas ha definitivt tagit nämnda rörelse om hand.

Den societé, som denna dag inemot lunchtiden samlades i Bitterfeltska salongen, präglades af en andaktsfull och försagd högtidlighet, vida skild från den upprymda meddelsamhet, som plägar råda de gånger moraliska spörsmål stå på föredragningslistan. Stamgästerna observerade, icke utan undran och obehag, en del nya ansikten, som tycktes tillhöra arbetande medelklass, och de skarpast tänkande erforo en svindlande förnimmelse af att ryckas in i samhällsbyggarkjäktets hvirfvel.

Friherrinnan Bitterfelts ögon strålade af befogadt nit, då hon ställde upp sig bakom den eleganta imitation af ett ordförandebord, som prydde salongens bortersta kortvägg, för att i ett vårdadt och märgfullt anförande delgifva sällskapet sammankomstens syfte och synpunkter. Den moderna rörelse, som går ut på att öfverflytta statens styrning i kvinnliga händer, hade,

menade hon, numera nått en omfattning, som i landets välfärds intresse icke borde få öfverskridas. Men det vågade hon påstå, att ännu var Sveriges kärna sund, ännu befann sig den svenska kvinnan (den *verkliga* talade hon om) i afgjord majoritet och hon behöfde endast resa sig för att göra slut på en handfull missnöjdas och ärelystnas larmande ofog. (Flertalet närvarande reste sig, men sjönko genast ned igen på en vink af friherrinnan.)

— Jag har emellertid låtit mig berättas — fortfor talarinnan — att detta oväsen utgår från en märkvärdigt invecklad och slugt ordnad organisation, som spänner sitt spindelnät öfver allt landet. Mot ett jesuitverk som detta förmår den oförvillade enskilde föga eller låt mig säga rent ut intet. Den gamla regeln står sig: ondt måste med ondt fördrivas. Jag fruktar, att mina vänner känner sig smärtsamt berörda, men det kan nu inte hjälpas: tiden är inne för oss att upptaga striden med de vapen tidsandan dessvärre tvingar oss i händerna. Vi måste organisera en motförening!

På ett böljande sorl af häpnad följde eldiga applåder, dem friherrinnan, i hvars drag en extatisk beslutsamhet lästes, kvitterade med drottningvärdiga nickar. Uppslaget dryftades till en början gruppvis i ifriga hviskningar, och icke förrän friherrinnan lockat upp ett par af de arbetande medelklasskvinnorna att yttra sig, kom den officiella debatten i gång.

Frågan om den nya sammanslutningens namn drog sin rundliga tid. »Hemvärn» och »De stilla i landet» samlade hvar sitt entusiastiska parti, under det »Antirösträttsligan» i de flestas öron ljöd vulgärt, men det sinnrikt motiverade förslaget »Föreningen mot kvinnans politiska rösträtt» vann slutligen alla röster. Uppfinnaren påpekade nämligen, att en eventuell förväxling med den i det närmaste liknämnda föreningen kunde medföra opåräknade fördelar, och önskade man dock på ett betydelsefullt sätt markera skillnaden, så kunde man i dagligt bruk förkorta ramsan till F. Q. P. R. Denna lilla finess bifölls stormande.

En af de arbetande kvinnorna redogjorde med ingående sakkännedom och tränad talargåfva för fälttågsplanen och arbetsmetoderna. »Agitation, agitation och åter agitation — se där hvad rösträttsrörelsen lärt oss!» En stab af resetalare måste värfvas, valmöten besökas, fester och opinionsmöten anordnas, flygskrifter spridas och anknytning sökas med likartade förbund i utlandet.

— Det politiska intresse, som genom allt detta rösträttsbråk trängt in i alla lager af den svenska kvinnan, borgar för att vi öfverallt finner öppna öron — slöt den talande.

Visioner af ett dådrikt och spännande lif i fader-neslandets tjänst skimrade för dessa protesterande stilla

Ju större spridning

Dagny erhåller, med desto mer bemyndigande kan den föra den svenska kvinnorörelsens talan och för densamma kräfva gehör. Prenumerera därför själf på Dagny och verka för spridningen af den i Eder omgivning.

i landet och en storsinnad täflan i anslutningsnit bröt lös. En bankirsänka donerade på rak arm grundplåten till veckotidningen »Qvinnans väl», en bekymrad moder betonade med darrande vältalighet nödvändigheten af samhällskurser för ungdom, ägnade att klargöra den kvinnliga rösträttens osälla konsekvenser, och ett par unga flickor i cykelkjolar förklarade sig beslutna att omedelbart uppsöka fröken Torhild Malmberg och anhålla om adresserna på de landt-

liga boningar hon under sina apostlavandringar härjat.

Sedan friherrinnan Bitterfelt under rörelse tackat för det ådagalagda deltagandet, som hon för öfrigt med säkerhet påräknat, och te med sandwiches kringburits, åtskildes de församlade i allvarsdjupt glad stämning, lyftade af sin höga uppgift att frälsa den svenska kvinnan från politiskt split och det offentliga lefvernets vådor.

HUCK LEBER.

International Council of Women's konferens i Genève den 31 augusti—4 september 1908.

1888 stiftades International Council of Women (I. C. W.) för att verka för förbindelser mellan de olika kvinnoorganisationerna i alla land och för att bereda tillfälle för kvinnor från olika land att mötas och rådpläga öfver frågor, som röra samhället, familjen och individen. Det första land, som ingick i förbundet, var Förenta Staterna. Det fjärde i ordningen var Sverige. De stater, som nu äga nationalförbund, äro nästan alla rikena i Europa med undantag af Ryssland, som dock snart, tack vare madame de Philosophofs energi, skall få ett nationalförbund; vidare stå Spanien och Portugal samt några af staterna på Balkanhalvön utanför I. C. W. Utom Europa höra till I. C. W., förutom de förutnämnda, Förenta Staterna, Canada och Argentina samt de australiska staterna, Tasmania, Queensland, Nya Syd Wales, Syd Australien, Victoria och Nya Zeeland.

Förbundens organisation är olika. Det svenska t. ex. utgör en sammanfattning af en mängd föreningar, men äger egentligen icke arbetande permanenta kommittéer. Dess arbete är förlagdt till själfva styrelsen och för tillfället tillsatta kommittéer. Det franska åter är indeladt i sektioner, hvilka utföra arbetet. Hvad de olika förbunden uträttat under året framlägges årligen i en rapport. För att sammanföra förbundens medlemmar hållas hvart femte år internationella kongresser, den sista var i Berlin 1904. Under de år, som ligga mellan kongresserna, hållas af de ledande inom hvarje lands nationalförbund internationella konferenser för att afgöra om frågor, som röra förbundets förvaltning och arbete. Den viktigaste af dessa är den, som hållles året före den internationella kongressen, enär då äfven förberedes för den kommande kongressen. Nästa år kommer en dylik världskongress att hållas i Toronto i Canada. Af denna anledning hålles nu i Genève en internationell konferens.

Till de internationella konferenserna har hvarje land rätt att sända sju delegerade, som hvar och en äger en röst. Som I. C. W. består af tjugotre nationalförbund, kan antalet närvarande bli ganska stort, ifall hvarje förbund begagnar sig af sin rätt att skicka

det berättigade antalet. Samtliga förbund ha sändt representanter till mötet i Genève. De australiska staterna ha dock ej fulltalig representation, hvilket dock ej är att undra på, då en resa från dessa trakter till Europa tager en tid af sex veckor. Likaså ha de mindre staterna i Europa icke heller fulltalig representation. Sverige utgör dock ett undantag, det sänder nämligen sju representanter: professorskan A. Hierta-Retzius, ordförande; friherrinnan A. Rappe, vice ordförande; grefvinnan A. Ruuth, representant för Sverige i det internationella förbundets finanskommitté; justitierådinnan K. Bohman och fröken E. Terserus, korresponderande sekreterare och ombud för det svenska nationalförbundet; fil. doktor A. Skoglund, protokollförande sekreterare, förbundets representant i det internationella förbundets kommitté för kvinnans rättsliga ställning och för mötet äfven i den internationella rösträttskommittén, samt fröken Clara Wahlström för mötet i Genève, representant i den internationella kommitté, som arbetar för den hvita slafhandelns afskaffande.

President för det internationella förbundet är lady Aberdeen, vice drottning af Irland; vice presidenterna äro tre, andra vicepresident är professorskan Hierta-Retzius. Korresponderande sekreterare är den intelligenta mrs Ogilvie Gordon, fil. doktor och bosatt i Skottland. Protokollförande sekreterare är holländskan Martina Kramers, väl bekant för de svenska kvinnliga rösträttsvännerna.

Mötets arbete inleddes med att I. C. W:s åtta kommittéer sammanträdde den 31 augusti. Kommittéerna äro 1) press-, 2) finans-, 3) freds-, 4) kvinnans rättsliga ställning, 5) hvita slafhandeln och samma moraliska måttstock för man och kvinna, 6) rösträtts-, 7) nationalitets-, 8) kommittén för revision af stadgar.

Det var en härlig, frisk solskensdag, då mötet började sitt arbete. Sol öfver den blåa Genève-sjön. Sol öfver den mörkblåa Rhône. Sol öfver Savoyer-alperna. I skarpa tydliga linjer tecknade de sig mot den klara luften och Montblancs snöhöljda topp lyste bländande hvit. Arbetsdagen ingick klar och löftesrik.

Lediga platser

inom alla områden af för kvinnor lämpligt arbete annonseras fördelaktigast i Dagny, hvilken, som tidning för svenska kvinnorörelsen, torde erhålla den mest vidsträckt spridning landet rundt.

En närmare redogörelse för hvad som behandlades i dessa åtta kommittéer är omöjlig att gifva, enär flera af kommittéerna hade sina sammanträden samtidigt. Jag måste därför inskränka mig till att redogöra för hvad som förekom i några af dem. I kommittén för kvinnans rättsliga ställning var dess ordförande friherrinnan von Beschwitz förhindrad att infinna sig. I hennes ställe leddes förhandlingarna af fru Marie Stritt, det tyska nationalförbundets duktiga och sympatiska ordförande, som står friherrinnan Beschwitz personligen nära och väl känner hennes arbete. Hvad kan väl en internationell kommitté för kvinnans rättsliga ställning göra för gagn, undrar väl Dagnys läsare. Hvarje land har ju sin egen lagstiftning. Något samarbete mellan olika lands lagstiftare finnes ju ej. Nej, så är ej meningen. Kommittémedlemmarnas uppgift är att årligen från sina respektive land insända redogörelser för de förändringar, som skett i kvinnans rättsliga ställning under det förflutna året. Dessa berättelser utgifvas af ordföranden på tyska och engelska, och bidraga till att underrätta nationalförbunden om hvad som gjorts i respektive land. Vid mötet diskuterades, om vi skulle behålla den uppgjorda arbetsplanen. Något skäl att ändra den funno vi ej anledning till. Af Belgiens representant, juris doktor Popelin, uttalades den förhoppning att dessa berättelser i framtiden skulle kunna läggas till grund för en jämförande rättshistorisk framställning. Vidare beslöt man en utvidgning af arbetsområdet. Förut har af kommitténs medlemmar lämnats uppgifter om hur förhållandena äro i respektive land, då främmande kvinna gifter sig med infödd man, om hon får behålla sin nationalitet eller ej. Resultatet af den jämförande undersökningen var, att hon som regel förlorar sin nationalitet. Meningen är nu att på basis af dessa undersökningar söka arbeta inom hvarje land på att införa en för gift kvinna gynnsammare ställning i fråga om hennes ursprungliga nationalitet.

Rösträttskommitténs förhandlingar leddes af rev. A. Shaw, som gaf en kort framställning af rösträttsfrågans läge inom de olika landen. De kanadensiska kvinnornas tveksamma hållning i rösträttsfrågan framkallade en ytterst liflig diskussion. Miss Shaw ledde den. Det är något underbart med miss Shaw, hennes yttre har vid första ögonkastet intet särskildt tilldragande. Hon är en äldre dam med grått hår, snarare liten än lång, bredt byggd och ganska fyllig, särskildt öfverkroppen. Men så börjar hon tala, och då glömmar man hela den yttre apparitionen för hennes ögon. Hon talar lugnt och klart och ett humoristiskt leende glider ofta öfver dragen. Men hela den entusiasm och hjärtevärm hon äger, kommer fram i ögonen. Ögonen stråla som solar och floder af ljus strömma ur dem. Det är ljus, som endast värmer, aldrig bränner. I diskussionen deltog flera berömda talarinnor, så mrs Chapman Catt, ordförande inom den internationella rösträttsföreningen, samt mrs M. Fawcett från England, mrs Fawcett talar ytterst medryckande. Då

hon inom kommittén framhöll de stora framsteg rösträtten gjort i England det sista året, var hon så gripen af sin sak, att man kunde tro att hon talade på ett valmöte och icke i en kommitté, där vi alla voro rösträttsvänner.

Inom den internationella kommittén för hvita slafhandeln var madame Avril de Sainte-Croix ordförande, I denna kommitté rådde ett annat arbetssätt än i de båda nyssnämnda. Rapporter föredrogos från de olika landen af deras representanter. Den representant, som hade det intressantaste att omtala, var Sveriges representant, fröken Clara Wahlström. Fröken Wahlström redogjorde för den stora masspetitionen af 1902 för reglementeringens afskaffande. Att 16,000 kvinnor undertecknat den, väckte stor uppmärksamhet. Vidare nämndes att en kommitté tillsatts för att undersöka de veneriska sjukdomarna och att dess arbete var ytterst grundligt och djupgående. Så omtalade fröken Wahlström, att undervisning i sexuell hygien införts i de högre flickskolorna och i folkskolan. Fröken Wahlströms anförande mottogs med mycket bifall.

Efter kommittésammanträdenas slut gafs en reception i Salle de la Source af den kommitté i Genève, som organiserats i anledning af konferensen. De främmande gästerna mottogos med stor hjärtlighet, och utmärkt sång och violinspel bidrogo att höja den angenäma stämningen.

Tisdagen den första september höll på förmiddagen exekutivkommittén ett enskildt sammanträde. Först på eftermiddagen sammanträdde alla de delegerade. De sammankomster, hvari samtliga delegerade deltaga, äga rum i Hotel de Ville, en af de icke alltför många äldre byggnader Genève äger kvar. Förhandlingarna äga rum i den stora rådsalen. På tribunen sitter lady Aberdeen, en ytterst taktfull ledarinna af förhandlingarna och hvilken förstår att förena älskvardhet med bestämdhet. Bredvid henne sitta några af de förnämsta funktionärerna. Eftermiddagen upptages först af läsning, af korrespondens etc. Så hälsar lady Aberdeen hvarje lands nationalförbund. I hälsningen till Sverige uttalar hon sin sorg öfver doktor Ellen Sandelins död. Doktor Sandelin hade nämligen deltagit i många internationella kongresser såsom delegerad för det svenska nationalförbundet. De två timmar, som äro anslagna till eftermiddagens session, gå snart. Konferensens deltagare skiljas dock ej åt. Vi äro nämligen bjudna på »garden party» till Madame Achard, som uti Pregny äger en villa, »Campagne de l'Impératrice». Den charmanta villan ligger bedårande, omgifven af kastanjer och plataner. Ensam på en gräsmatta står en jättededer. Midt emot på andra sidan Genève sjön höjer Montblanc sin snöhöljda topp. Vi vandra omkring i parken. Vi göra nya bekantskaper; franskan, engelskan och tyskan ljuda omkring oss. Någon gång höres ett skandinaviskt ord. För sig själfva vandra Bulgariens båda representanter samspråkande på sitt välljudande språk. De äro unga, eleganta och se bra ut, men ha en melan-

kolisk prägel öfver sig. »Campagne de l'Impératrice» har ett visst historiskt intresse. Där bodde kejsarinnan Josefine en tid efter skilsmässan från Napoleon. Hennes salong och sofrum äro ännu i hufvudsak bevarade, som de voro då hon vistades där. Salongen har tre fönster med utsikt öfver Gênéversjön, Savoyeralporna och Montblanc. Väggarna i salongen äro försedda med målningar från 1700-talet. Pianot har beagnats af kejsarinnan och äfven möblerna i salongen äro de samma som på hennes tid. Det var med en känsla af vemod, som man gick genom de rum, som

en gång hade bebotts af den kvinna, som den unge artillerigeneralen Bonaparte hade älskat nästan till vansinne, men som då han stod på höjden af makt som en ny Cesar hänsynslöst stötte ifrån sig.

Efter några angenäma timmars vistelse på »Campagne de l'Impératrice» bröto vi upp för att nästa dag i god tid kunna återupptaga det intressanta arbete, som väntade oss. Samtliga nationalförbund skulle lämna en redogörelse för sitt arbete under det sista året.

ALEXANDRA SKOGLUND.

ÄR NI EN VÄN AF DAGNY och önskar framgång åt densamma, gör då hvad Ni kan för en ökad spridning genom att uppmana vänner och bekanta att prenumerera. Betänk att en tidnings spridning utgör den ekonomiska grundvalen för dess existens. Till ett antal af 100 exemplar i veckan försäljer Miss Patricia Woodlock i sin hemort, Portsmouth, en för de engelska kvinnorna betydelsefull tidning, Votes for Women. Något liknande bör Ni göra för Dagny.

Från allmänheten.

Bör icke ungdomen få roa sig inom S. S. U. H.

Jag är sedan närmare tre år tillbaka medlem af S. S. U. H. och det är som sådan jag här tillåter mig komma med några ord i denna fråga.

Jag har läst E. W:s inlägg och jag måste säga, att jag därvid blef eld och lågor. Det synes mig så barockt, att i likhet med »en mor från G.» och den ärade insändaren själf döma hela S. S. U. H. efter några enstaka medlemmars mindre passande uppförande. Icke kan man klandra S. S. U. H. för att ett par af dess flickor låta sig kurtiseras af manliga kamrater. Det borde vara känt, att sådana individer, som de E. W. talar om, finnas inom *alla* föreningar och i *alla* kretsar. S. S. U. H. utgör naturligtvis intet undantag.

Hvad de »små blyga, älskliga söndagsskolflickorna», som gått in i denna förening, angår, så hvem svarar för att de förblifvit sådana änglar, om de icke blifvit S. S. U. H:iter? För min del tror jag, att det band, som söndagsskolan lagt på dem, varit *en* orsak till att friheten sedan tagit sig sådant uttryck.

Ungdomen är full af sprittande lifsglädje. Den *vill* roa sig, och den *måste* göra det. Om det nu vore ett faktum, att S. S. U. H:s ungdom ginge omkring i världen med ett gubbliknande, filosofiskt allvar och endast sörjde öfver rusdryckseländet, då skulle vi sannerligen ej vara så många vi äro inom våra leder. Ty nöjeslifvet är ett nödvändigt agitationsmedel bland våra kamrater. Och det veta vi, att många — ja, till och med bland våra mest energiska S. S. U. H:iter — ha en gång dragits in i föreningen, lockade af våra fester och tillställningar.

INGA.

* * *

Nycterhetsföreningar eller nöjesföreningar.

En af fröken Jenny Wallerstedt författad, i »Dagny» införd artikel med ofvanstående rubrik, hvori en del mot S. S. U. H. fullkomligt oberättigadt klander förekommer, ger undertecknad anledning att framkomma med nedanstående.

Fröken W. anser, att nycterhetsarbetet äger särskildt stor betydelse för den *manlige* individen. — Må det förlåtas oss, om

vi ej anse vårt förbund som en räddningsplanka för dem, som ha lätt att falla i frestelse. Vi vilja, att *vårt* S. S. U. H. skall samla en ungdomlig kraftig opinion mot rusdryckshandteringen för att en gång genom lagstiftning få den afskaffad, när tiden är mogen. Talet om »särskild betydelse för den manlige» förefaller därför något besynnerligt, helst som det kommer från en kvinnosakens förkämpe, hvilken väl borde tillerkänna kvinnlig studerande ungdom lika stor rätt som manlig att taga ståndpunkt i tidens stora samhällsrörelser, bland hvilka nycterhetsrörelsen är en af de förnämsta.

Fröken W:s angrepp mot medlemmar, som gå in i S. S. U. H. endast för att ha roligt utan att själfva vilja aktivt deltaga i arbetet, är värdt allt erkännande, ej minst från undertecknad, som varit med om att rensa en förening från en del onyttiga element. Men däremot kan jag ej inse, att — oaktadt en del svagheter — S. S. U. H.-föreningarna i den af fr. W. åsyftade staden (låt oss för korthetens skull kalla den X) äro sådana att de lefva uteslutande för nöjets skull. En, som med aldrig så liten sympati för S. S. U. H. betraktar föreningslifvet där, skall finna många goda sidor hos detsamma och många goda medlemmar, som ej förfela att sätta sin prägel på S. S. U. H.-lifvet i X. — För att ingen må gå med falsk uppfattning om S. S. U. H:s nöjesbegär därstädes, vill jag meddela, att under det sista läsåret förekommo två lekafter och allra högst fyra gemensamma sammanträden af något festligare natur, hvaremot stå ordinarie föreningssammanträden i regel hvar fjortonde dag. Vid den första lekafteren voro några lärarinnor närvarande, som böra kunna framkomma med anmärkningar till den, som anordnat lekafteren. Och har fr. W. såsom då varande medlem af S. S. U. H. gjort det ringaste för att få möjligen förekommande brister inom hennes eget förbund afhjälpta? — Till den andra lekafteren voro på föreständarinnans för flickläroverket önskan flickornas föräldrar och målsmän inbjudna, men ingen af dessa infunno sig. Vi taga detta som ett tecken på att föräldrarna ännu så länge äga förtroende för de lekafter, som S. S. U. H. afhållit i X. Vid de gemensamma sammanträdena ha »de goda tekakorna» upptagit minsta platsen på programmet. Hufvudvikten har alltid lagts på ett sakrikt föredrag, så godt som omständigheterna medgifvit, ägnadt att stärka hänförelsen och intresset för S. S. U. H. och dess mål. Därjämte ha föreningarna haft tillgång till ovanligt god musik och sång, som medlemmarna satt ofantligt värde på. Behållningen af de gemensamma sammanträdena i X (där

fr. W. gjort sina iakttagelser) är därför af helt annan natur än tillfredsställt nöjesbegär i detta ords sämre bemärkelse.

Men det är märkvärdigt, hvad én del »S. S. U. H.-intresserade» ha blick endast för den sida af föreningslivet, där en urartning lättast kan ske. En om stort intresse och verklig offervillighet för S. S. U. H:s erkänt vackra mål vittnande studiekurs, som under läsåret afhållits i X, lämnas alldeles obeaktad, utom i det hänseendet, att ett klandrande mummel höres öfver att »barn» uppträda. Men bör det vara så förhatligt att några S. S. U. H-föreningar begagna egna krafter inom sin egen kamratrekrets, när de ej ha råd att engagera föreläsare för 50 kr. i timmen men ändock vilja förvärfa sakkunskap i alkoholspörsmålet. Därjämte är att märka att samtliga, som åtagit sig att hålla föreläsningar, voro komna till den ålder och den mogenhet, att hvar och en af dem hunnit få specialintresse för någon viss gren af den vidlyftiga frågan. Med tillhjälp af den bästa litteratur, som finnes i ämnet, åstadkommo de föreläsningar, af hvilka en del torde kunna föredragas inför ganska kritisk publik. Att denna studiekurs varit det, som under den sista tiden intresserat de allra flesta S. S. U. H-terna i X, är fr. W. okunnig om, alldenstund hon hörde till de lätt räknade medlemmar, som ej bevistade *en enda* föreläsning.

Fröken W:s historia om grannstadsflickornas diskussionsmöte med ölbryggarna gränsar till det otroliga. Något sådant möte har aldrig afhållits! Här har fr. W. kokat soppa på två spikar.

Den sannfärdiga berättelsens första hälft har följande lydelse: I *samarbetskommittén* i grannstaden — låt oss kalla denna Y — hade en medlem väckt förslag om ett allmänt diskussionsmöte i alkoholfrågan. Tal. motiverade sig noggrant, i det han framhöll t. ex. de spetsfundiga bryggareannonserna och de växlande uttalanden, som man tid efter annan hör auktoriteter framkomma med. Diskussionen om möjligheten och fördelarna af ett dylikt möte blef mycket långvarig. Undertecknad, som, ehuru ej ägande säte eller stämma i kommittén, blifvit uppmärad att närvara vid sammanträdet, kan försäkra, att det ej var något dumdrygt öfvermod, som gjorde sig gällande hos dem, som yttrade sig. Det var fastmer ett noggrant bedömande af den egna kraften, som tog sig uttryck i frågan: »Våga vi eller våga vi icke?» Man insåg nog, att den egna kraften kan svika och att man i så fall säkerligen kunde vänta hjälp hos flera af föreningarnas hedersledamöter och understödjande medlemmar, af hvilka många äro fackbildade och män i staten. När så den

slutliga röstningen skulle ske, enades man i den tanken »Den intet vågar, kan intet vinna» och beslöt efter moget öfvervägande ett diskussionsmöte. Nämda beslut föll emellertid, enär en förening (*märkvärdigt nog en flickförening*) uttalade sitt ogillande däremot.

Den andra hälften af berättelsen om ölbryggarna tror undertecknad med ganska stor visshet ha sitt ursprung i en inbjudan till ett provinsmöte, som S. S. U. H:s samarbetskommitté i Y utlyst. Till detta möte inbjödos alla S. S. U. H-föreningar i länet att sända ett ombud för hvarje påbörjad 25-tal medlemmar för att öfverlägga bl. a. om bildandet af en distriktssammanslutning inom S. S. U. H., hvilken kunde blifva till stort gagn, särskildt från studiearbetets synpunkt. Efter första mötesdagens förhandlingar afhöll S. S. U. H-terna i Y sin sedvanliga årsfest på h. allm. läroverket. Det är förmodligen denna S. S. U. H:s kontakt med den stora allmänheten, som fullständigt fr. W:s historia om skolflickorna och bryggarna.

Den femtonåriga ordförande, som framställes på ett allt annat än fördelaktigt sätt, är värd en bättre presentation. Jag vågar påstå, att man får söka bland många för att finna en flicka, som för sin intelligens och sitt hurtiga, något tvärsäkra sätt — som f. ö. ej alls misskläder henne — så vunnit sympati hos gamla och unga som just denna femtonåring.

Fröken W. säger, att »man» såsom »förklade» stundom ogillar anordningarna vid S. S. U. H-möten. — Jag garanterar för, att föreningarna i X äro tacksamma för att få rättelser och uppslag, som kunna leda till något bättre, ej för sådana, som dikteras af hätskhet mot »barn». Och om någon rättelse behöft göras, hvilket ej alls är otänkbart, så borde den ha framställts till arrangörerna eller till den, som ledt mötena, nämligen ordf. i samarbetskommittén. (Han var föregående läsår 29 år gammal.) Gnat på en och annan enskild är och förblir lönlöst.

Fröken W:s tanke på »aspirantföreningar» till S. S. U. H. är mycket vacker, men tyvärr ej originell. — En, som varit medlem i S. S. U. H. bör väl veta, att förbundets plantskola allra bäst förlägges till »Sveriges Vår». Det står hvarje verklig barnvän fritt att hjälpa S. S. U. H. med att bilda kretsar af »Sveriges Vår» i t. ex. flickläroverkens lägre klasser. I flickläroverket i X. kan man hålla på därmed ända upp till sjätte klassen. Där efter anser man, att flickorna äro mogna för medlemskap i S. S. U. H:s juniorafdelning.

DAVID MÖLLERSTRÖM.

Kvinnor! Sök genom att sprida upprop och broschyrer under den tid, som återstår innan valen, att påverka både män och kvinnor till förmån för kvinnans rösträtt. På utgången af valen kommer en längre eller kortare rösträttsstrid för kvinnorna att bero.

Notiser.

Skandinaviska boksamlingen uti S:te Genevièvebiblioteket i Paris. Till beriktigande och fullständigande af en uppgift om biblioteksföreståndaren vid S:te Genevièvebiblioteket, hvilken förekommer i den artikel om denna skandinaviska boksamling i Paris, hvilken vi haft inne i n:o 33 af Dagny, få vi meddela, att hr Erik Lie 1905 lämnade denna befattning och förordnades då hr

Fritiof Palmér af franska undervisningsministeriet till skandinavisk bibliotekarie vid S:te Genevièvebiblioteket, hvilken post han alltjämt bekläder.

Å politiskt möte i Lidköping den 5 sept. besökt af omkring 500 personer, höll efter aftonens hufvudtalare, hr K. Staaff, doktorinnan Jenny Velander ett föredrag om kvinnans politiska rösträtt. Mötet afslöts med ett lefve för fosterlandet, åtföljdt af hurrarop och fanfarer.

Kvinnor! Följ valarbetet i Eder trakt och försumma icke något tillfälle att få till stånd ett uttalande i kvinnornas rösträttsfråga.

"HEMTREFNAD"

PRAKTISK TIDNING FÖR KVINNAN.

Utgifven af Fredrika-Bremer-Förbundet.

10:de årgången.

Utkommer hvarje vecka — under sommarmånaderna hvarannan vecka — med 40 nummer om året. Tidningen vill fortfarande till billigt pris förse de svenska hemmen med en nyttig och roande läsning och kommer att innehålla korta religiösa uppsatser, berättelser, lefnadsteckningar, verser, praktiska råd och uppsatser samt följetongsafdelning.

All prenumeration sker å posten.

Pris per år 1: 35, inberäknadt postarvode.

Stöd "HEMTREFNAD" genom prenumeration!

Vejbystrands Sjukhem
vid Skelderviken

(Barkåkra station, Väst kustbanan) för ben- och körteltuberkulos, rachitis och allm. svaghet, mottager barn och vuxna, dagavgift 4—6,50 kr. Öppet året om, central uppvärmning, härligt läge i barrskog vid hafvet. Läkare: Dr Ernst Lindahl vid Kronpr. Victorias Kustsanatorium, Barkåkra.

Extra fina

Dörrskyltar, Stämplor
och Sigill

erhållas alltid billigast från

GUSTAV HÅKANSSON

Stockholm. Box 173.

Mästersamuelsgatan 54.

= Annonssförmedlare, =

pålitliga och välrekommenderade,önskas för Dagny såväl i landsor-ten som hufvudstaden. Anmälan åDAGNYS EXPEDITION,
Drottninggatan 54, Stockholm C.

FRÅGOR OCH SVAR.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{1}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$ och 1:25 för $\frac{1}{4}$ årHvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsavgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* anorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär postens kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.Kemisk Tvätt.
A.-B. Nya Blå Hand,
— Stockholm. —

TAPETER!

Modernaste och rikhaltigaste lager.
EDBLAD & SANDBERG.
Riks. 9616. STUREPLAN. Allm. 9198.

HOTELL GERMANIA

STOCKHOLM, Gustaf Adolfs torg 18 & 20 (f. d. 10 & 12)

Utvidgadt med Hotell Bellevues

f. d. lokaler, som undergått genomgripande reparationer och fullständig nymöblering. 50 hemtrefliga, med telefoner försedda resanderum mot söder och härlig utsikt öfver Strömmen och kungl. slottet.

Moderata priser!

Punktlig betjäning!

Allm. tel. 7000 & 613. Riks. tel. »Germanias växel»,

Thérèse Hultgren.

HOTELL GERMANIA

STOCKHOLM, Gustaf Adolfs torg 18 & 20 (f. d. 10 & 12)

Kvinnliga
arbetsområden.Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom
Fredrika-Bremer-För-
bundets byrå,
54 Drottninggatan.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr mm.)

EN 18-ÅRIG DAM, svensk undersäte, bosatt i Riga, söker, i afsikt att grundligt lära sitt modersmål, anställning i bildad familj som sällskapsdam eller för att gå frun tillhanda. På lön göres ej anspråk. Svar till »Riga» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

EN ANSPRÅKSLÖS FLICKA som genomgått åttaklassigt läroverk önskar genast plats i god familj för att vara husmoder behjälplig med inom hus förekommade göromål. Villig åtaga sig läxläsning med mindre barn eller om så önskas biträda med skrifögöromål. Lön önskas. Svar till »X. 19 år», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

PLATS ÖNSKAS i bättre familj af 16-årig frisk och hurtig flicka. Önskemål: att bli behandlad som medl. af familjen i godt hem, få lära matlagning och hushållsbestyras skötande samt något handarbete. Särskildt önskas ett praktiskt hems ledning och undervisning. Svar tacksamt till »16-åring», Arboga p. r.

UNG FLICKA, kunnig i matlagning, bakning, syltning samt sömnad, enklare väfnad och handarbeten, söker plats i familj såsom husmoders hjälp med hvarjehanda göromål. Svar till »Familjemedlem», Forshult.

PLATS som hushållerska hos bättre ungherre önsk. af flicka, som i många år innehaft dylik anställning och är kunnig i alla inom ett hem förekommande göromål. Svar emotsvar tacksamt till »H. K.», Norrköping p. r.

PLATS att förestå ett mindre hem sökes af 23-årig prästdotter. Har i flera år förestått hushåll och är därför kunnig i alla därtill hörande sysslor. Svar till G. W.—y, Kalmar p. r.

PRIVAT Kindergarten i Stockholmsfamiljer önskar ung dam med goda betyg. Har förut haft dylikt arbete. Vidare genom Tjäders byrå, Brunkebergstorg.

PLATS som tekniskt biträde å apotek önskar 21 års flicka nu eller första januari. Förut haft dylik plats kortare tid, dock ej fullärd, hvarför första tiden blott fritt vivre önskas. Svar tacksamt till »Elsa», adr. K. Ax. Karlsson, Östersund.

LEDIGA PLATSER.

EN LÄRARINNA, fullt kompetent att undervisa 16-årig flicka i skolämnen, språk och musik, får genast plats på landet. Svar med löneanspråk och referenser till »Skicklig lärarinna» adr. Nykvarn station.

LÄRARINNA, undervisningsvan, frisk, enkel, önskas för nästa läsår på landet för 3 barn, 8, 9 och 11 år. Sv. ämnen, franska, handarbete och (eventuellt) musik. Den som är villig något hjälpa till i hemmet har företräde. Inga nöjen. Svar med rek., lönepret. och foto. till »15 Sept.», Lidköping p. r.

FRISK, anspråkslös bildad flicka komp. att hjälpa något klen moder sköta 3 mån. gosse, samt kunnig i hushållsgöromål, erhåller genast plats hos Direktörsfamilj å landet i Sydsvrige. Jungfru finnes. Svar med rek. och helst fotografi, hvilka återsändas, samt uppgift å löneanspråk etc. sändes till »Å. P. Familjemedlem 66», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

VÄRDINNEPLATS finnes ledig för en huslig och musikalisk dam med godt sätt och god karaktär hos äldre affärsman i god samhällsställning, bosatt i Helsingfors. Lön 300 kr. Svar jämte rekommendationer och fotografi torde insändas till »Ett hem», Helsingfors p. r.

FOTOGRAFER! En god kvinnlig Retuschör för negativ samt positiv erhåller från 1 okt. stadigvarande plats. Lön 100 kr. pr månad. Ansökningar åtföljda af profver bör sändas till Aug. Schufferts Atelier, Åbo, Finland.

BILDAD FLICKA, enkel, barnkär och intresserad för hushållsgöromål önskas till den 24 oktober såsom ensam hjälp i mindre hushåll. Måste vara villig intaga jungfrus plats, men får anses såsom familjemedlem. Ålder, helst omkr. 25 år. Svar till »Tjänsteman», Norrköping p. r.

SKÖTERSKEBITRÄDEN, Husor, Strykerska för mangelkläder, Matsalsdiskerska få anställning 1 nov. Betygsafskrifter jämte uppgift om ålder och hälsa, sändas Romanäs Sanatorium, Tranås.

TILL lediga sjuksköterskeplatsen vid Västerås stads fattiggård kunna ansökningar, åtföljda af prästbevis och betyg i bestyrkt afskrift, insändas till fattigvårdsstyrelsens ordf., domkyrkosysslomannen A. Johansson, före den 20 nästk. sept. Löneförmåner: 450 kr. om året jämte bostad och kost enligt inrättningens stat. Tillträde 1 okt. 1908. Närmare upplysningar meddelar ordf. Västerås den 25 aug. 1908. Fattigvårdsstyrelsen.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna med jämnt och glatt lynne önskas under instundande läsår för 3:ne barn i åldern 6—9 år. Förmåga att meddela undervisning åt nybörjare i sång och pianospelning önskvärd. Svar jämte betyg, uppgift om lönepret. och om möjligt foto. torde snarast sändas under adr. »A. H.», Töckfors.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktilighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrödda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning
(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositiörens värde, dock ej under två kronor.

:. Kristinehamns Praktiska Skola :.

Sveriges största och mest mångsidiga praktiska läroanstalt börjar i höst sitt **31:a** läsår med följande **Fackafdelningar**:

Allmänna afdelningen, afsedd för allmänbildning.

Allmänna Handelsafdelningen, valfria ämnen. **Högre Handelsafdelningen** (obligatoriska ämnen) med avslutade kurser.

Rit- och Byggnadsafdelningen: 1. Maskinafdelning. 2. Byggnadsafdelning. 3. Högre byggnadsafdelning (obligatorisk kurs med slutpröfning).

Förberedande afdelning: 1. Till statens landbruksinstitut. 2. Bergsskolans högre afd. 3. Tekniska skolor. 4. Realskoleexamen.

Hufvudkurser börja 1 aug., 1 okt., 1 nov. och 9 jan. Prospekt mot dubbelt porto. Bref adresseras endast till: **Praktiska Skolan, Kristinehamn.**

Rikstelefon 115. — OBS! Ny, tidsenlig lokal med härligt läge.
CARL PEHRSON.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.

Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Mrs Catherine Waugh Mc Culloch. Af A. K.

Proportionella val. För Dagny af Gulli Petri, f. Rossander. Svenska Hem.

Hvita Bandet. Östermalmsföreningen.

Flickskolereformen i Tyskland.

Tidsandan. Af Huck Leber.

International Council of Women's konferens i Genève den 31 augusti—4 september 1908. Af Alexandra Skoglund.

Från allmänheten.

Notiser.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt (Tidningstaxa n:r 5) eller bokhandel.